

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc T-27/19

Pilatus Bank plc
a
Pilatus Holding Ltd.
v.
Evropská centrální banka

Rozsudek Tribunálu (devátého rozšířeného senátu) ze dne 2. února 2022

„Hospodářská a měnová politika – Obezřetnostní dohled nad úvěrovými institucemi – Zvláštní úkoly v oblasti dohledu svěřené ECB – Rozhodnutí o odebrání povolení úvěrové instituce – Obvinění hlavního akcionáře ve třetí zemi – Kritérium pověsti – Vnímání pověsti trhem – Presumpce nevinu – Přiměřenost – Právo na obhajobu“

1. *Žaloba na neplatnost – Fyzické nebo právnické osoby – Akty týkající se jich bezprostředně a osobně – Bezprostřední dotčení – Rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) o odebrání povolení úvěrové instituce – Neexistence bezprostředního dotčení akcionářů uvedené úvěrové instituce – Nepřípustnost (Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU)*

(viz bod 33)

2. *Hospodářská a měnová politika – Hospodářská politika – Dohled nad finančním sektorem v Unii – Jednotný mechanismus dohledu – Rozdělení působnosti mezi Evropskou centrální bankou (ECB) a vnitrostátními orgány – Rozhodnutí ECB o odebrání povolení úvěrové instituce – Neexistence dopadu aktů přijatých vnitrostátními orgány na legalitu uvedeného rozhodnutí – Přímý dohled ECB nad úvěrovou institucí – Podmínky [Nařízení Rady č. 1024/2013, čl. 4 odst. 1 písm. a), čl. 6 odst. 5 písm. b) a čl. 14 odst. 5]*

(viz body 43, 45–47, 50–53)

3. *Hospodářská a měnová politika – Hospodářská politika – Dohled nad finančním sektorem v Unii – Jednotný mechanismus dohledu – Obezřetnostní dohled nad úvěrovými institucemi – Rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) o odebrání povolení úvěrové instituce – Důvod pro odebrání založený na obvinění hlavního akcionáře ve třetí zemi – Kritérium pověsti – Působnost – Zohlednění vnímání pověsti uvedeného akcionáře trhem – Neexistence pověsti odůvodňující odebrání povolení (Nařízení Rady č. 1024/2013, čl. 1 odst. 1, čl. 4 odst. 1 a 3 a čl. 14 odst. 5; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36, čl. 14 odst. 2, článek 18 a čl. 23 odst. 1)*

(viz body 71–80, 97–102, 113)

4. *Hospodářská a měnová politika – Hospodářská politika – Dohled nad finančním sektorem v Unii – Jednotný mechanismus dohledu – Obezřetnostní dohled nad úvěrovými institucemi – Rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) o odebrání povolení úvěrové instituce – Důvod pro odebrání založený na obvinění hlavního akcionáře ve třetí zemi – Neexistence povinnosti ECB přezkoumat opodstatněnost obvinění obsažených ve formálním sdělení obvinění – Posouzení důsledků obvinění*
[Nařízení Rady č. 1024/2013, čl. 4 odst. 1 písm. a) a čl. 14 odst. 5; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36, čl. 14 odst. 2 a článek 23]

(viz body 114, 116–120)

5. *Právo Evropské unie – Zásady – Základní práva – Presumpce neviny – Rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) o odebrání povolení úvěrové instituce – Důvod pro odebrání založený na obvinění hlavního akcionáře ve třetí zemi – Neexistence přezkumu skutečností týkajících se obvinění ze strany ECB – Porušení zásady presumpce neviny – Neexistence*
(Článek 6 odst. 1 SEU; Listina základních práv Evropské unie, čl. 48 odst. 1)

(viz body 196–198, 200–205)

6. *Právo Evropské unie – Zásady – Právo na obhajobu – Rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) o odebrání povolení úvěrové instituce – Důsledky pro právo na obhajobu vyplývající z aktu přijatého vnitrostátními orgány – Neexistence odpovědnosti ECB*
(Článek 6 odst. 1 SEU; Listina základních práv Evropské unie, články 41, 47 a 48; nařízení Rady č. 1024/2013)

(viz body 235–238, 242–250)

Shrnutí

Pilatus Bank plc je úvěrová instituce založená podle maltského práva podléhající obezřetnostnímu dohledu ze strany Malta Financial Services Authority (MFSA, Maltský orgán pro finanční služby). Po obvinění jejího hlavního akcionáře, který ji nepřímo v plném rozsahu ovládá, ve Spojených státech, z finančních trestných činů, obdržela uvedená instituce několik žádostí o výběr vkladů, které představovaly přibližně 40 % vkladů uvedených v její rozvaze.

V reakci na uvedenou situaci přijal MFSA tři rozhodnutí týkající se pozastavení výkonu hlasovacích práv obviněného akcionáře, moratoria, kterým bylo Pilatus Bank plc uloženo nepovolit žádnou bankovní transakci, a jmenování oprávněné osoby pověřené výkonem podstatné části pravomocí obvykle svěřených řídicím orgánům uvedené instituce, pokud jde o její specifické činnosti a aktiva. Následně předložil Evropské centrální bance (ECB) návrh na odnětí licence Pilatus Bank plc pro přístup k činnostem úvěrové instituce¹, na jehož základě přijala ECB rozhodnutí v tomto smyslu.

¹ – Na základě čl. 14 odst. 5 nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi (Úř. věst. 2013, L 287, s. 63).

Tribunál zamítá žalobu podanou společností Pilatus Bank plc proti uvedenému rozhodnutí ECB. Tato věc zejména umožnila Tribunálu se poprvé vyjádřit k odnětí povolení úvěrové instituce z důvodu nedostatku dobré pověsti jejího akcionáře.

Závěry Tribunálu

Tribunál především uvádí, že kritéria, která musí splňovat akcionáři žádající o nabytí kvalifikované účasti v úvěrové instituci, mezi nimiž je uvedeno kritérium pověsti, se použijí na posouzení vhodnosti akcionářů provedené za účelem odebrání povolení k činnosti úvěrové instituce². Příslušné orgány tak mohou odebrat povolení k činnosti úvěrové instituce, nejsou-li přesvědčeny o způsobilosti akcionářů, mj. z důvodu nedostatku dobré pověsti, s ohledem na potřebu zajistit řádné a obezřetné řízení této instituce a zajistit bezpečnost a odolnost finančního systému v rámci Unie a každého členského státu.

Tribunál dále upřesňuje pojem „pověst“, přičemž uvádí, že se jedná o neurčitý právní pojem a že příslušné orgány mají při použití kritéria dobré pověsti prostor pro uvážení. V běžném slova smyslu přitom pověst odkazuje na vlastnost osoby, která jedná v souladu se zvyklostmi a pravidly, jakož i na dobré jméno, které tato osoba získala u veřejnosti, pokud jde o tuto vlastnost a chování. Pověst tak závisí nejen na chování určité osoby, ale rovněž na vnímání tohoto chování jejím okolím. Při posouzení pověsti akcionářů úvěrové instituce je tedy třeba zohlednit jednak soulad jejich chování s platnými právními a správními předpisy, a jednak vnímání tohoto chování a jejich pověsti ze strany veřejnosti a účastníků finančních trhů.

Následně Tribunál rozhoduje, že v projednávaném případě měla ECB právem za to, že z důvodu obvinění hlavního akcionáře společnosti Pilatus Bank plc a souvisejícího vnímání jeho pověsti účastníky finančních trhů, které se projevilo významnými negativními důsledky pro situaci této instituce, odůvodňuje nedostatek dobré pověsti uvedeného akcionáře odebrání společnosti Pilatus Bank plc povolení pro přístup k činnostem úvěrové instituce. Rozhodnutí o odebrání bylo totiž odůvodněno konkrétními negativními účinky, které obvinění mělo na pověst obviněného akcionáře a společnosti Pilatus Bank plc, na důvěru veřejnosti vůči nim, a tudíž na řádnost jejího řízení a odolnost finančního systému v rámci Unie a každého členského státu. Mezi těmito účinky byl identifikován významný počet žádostí o výběr vkladů, ukončení odpovídajících bankovních vztahů, vypovězení smluv, jakož i zhoršení hodnocení rizikovosti společnosti Pilatus Bank plc.

S ohledem na tyto konkrétní negativní účinky ECB nebyla povinna zohlednit skutečnost, že vytýkané jednání hlavního akcionáře společnosti Pilatus Bank plc nemusí být protiprávní podle unijního práva. Nejdůležitějším prvkem, který je třeba zohlednit, totiž není opodstatněnost obvinění obsažených v obžalobě z pohledu unijního práva nebo práva dotyčného třetího státu, ale důsledky uvedených obvinění pro pověst obviněného akcionáře, pro situaci společnosti Pilatus Bank plc a pro bankovní trh jako celek. Nic to však nemění na tom, že ECB je povinna zohlednit všechny skutečnosti předložené v rámci správního řízení, které by mohly prokázat neexistenci dopadu takového stíhání na dobrou pověst nebo řízení dotčené instituce a mohly by případně vyplývat ze zneužívající nebo zjevně neopodstatněné povahy takového stíhání.

Konečně Tribunál konstatuje, že ECB v projednávaném případě neporušila zásadu presumpce nevinny společnosti Pilatus Bank plc ani právo na obhajobu.

² – Závěr vycházející z výkladu čl. 1 prvního pododstavce ve spojení s čl. 4 odst. 1 a 3 a čl. 14 odst. 5 nařízení č. 1024/2013 a čl. 14 odst. 2, článkem 18 a čl. 23 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. 2013, L 176, s. 338).

Pokud jde o zásadu presumpce nevinoty, Tribunál uvádí, že neprovedení přezkumu skutečností týkajících se obvinění akcionáře neprokazuje porušení této zásady. V napadeném rozhodnutí totiž ECB jasně uvedla, že obvinění obsahuje tvrzení. Uvedené rozhodnutí tedy nezahrnovalo obvinění trestněprávní povahy a nepředstavovalo konstatování trestného činu. Tribunál zdůrazňuje, že obezřetnostní dohled, jehož cílem je zajistit řádné řízení úvěrových institucí a odolnost finančního systému v rámci Unie a každého členského státu, sleduje jiné cíle než trestní stíhání, jehož cílem je postihovat jednání, jež je ze zákona trestné.

Pokud jde o právo společnosti Pilatus Bank plc na obhajobu, které mělo být porušeno, protože její představenstvo nemělo možnost zaplatit odměnu jejímu právnímu zástupci a nemělo přístup k jejím zdrojům a informacím, Tribunál konstatuje, že tyto okolnosti vyplývají výlučně z rozhodnutí MFSA jmenovat příslušnou osobu pověřenou výkonem většiny pravomocí obvykle svěřených řídicím orgánům této instituce, pokud jde o její specifické činnosti a aktiva. Takové rozhodnutí však nemá vliv na napadené rozhodnutí a jeho přijetí spadá do pravomoci vnitrostátního orgánu. Nelze tedy činit ECB odpovědnou za důsledky, které toto rozhodnutí vyvolalo. Rozhodnutí unijních orgánů totiž nemohou být protiprávní z důvodů souvisejících s uplatňováním pravidel vnitrostátního práva, které nespadají do jejich pravomoci a nad nimiž nemají žádnou kontrolu. Navíc v rámci jednotného mechanismu dohledu nemá ECB žádnou povinnost bránit vnitrostátnímu orgánu v přijetí takového rozhodnutí. V důsledku toho nemohou okolnosti dovolávané společností Pilatus Bank plc způsobit protiprávnost napadeného rozhodnutí.